

ITEM No. 2141/56

SN
Feb 25
IX-4525 d

HUNGARY

ARMED FORCES /300/
Military Labor Units /318/

THE "UNRELIABLES" HAVE A TOUGH TIME IN THE LABOR SERVICE
BATTALIONS.

SOURCE VIENNA: Mechanic from Western Hungary.

DATE OF OBSERVATION: Until end November 1955.

ENGLISH SUMMARY: On being called up, soldiers are classified according to their reliability. This classification decides to what units they are sent. The Party Secretary or the Chairman of the local council of the district in which the soldier lived has a big voice in the decision taken.

As "unreliable," the source was assigned to the labor service battalion in KOMLO and later in BUDAPEST.

The personnel of these battalions falls into two categories - those who are allotted to them on political grounds, and those who are put in them as a disciplinary measure, or as volunteers. These two categories are differently treated. Even when they are working together at a joint task, they are billeted separately and not allowed to mix together, lest the "politicals" contaminate the others.

Source spent most of his BUDAPEST period of service as a truck driver in MATYASFÖLD. Some of his comrades there were allotted to the RAKOCZI School, where some 800 students were trained as officer-cadets. They were to form the elite of the officers' corps. Only orphans or the children of reliable Communists were accepted for this school. In addition to the usual studies, they were trained in riding, car-driving, music and in all branches of sport. The students wear black uniforms with red stripes on the trousers, and are given the best of food.

In his final weeks of service, source and his fellow-soldiers had to dig trenches, machine-gun and gun

/more/

pits near BUDAPEST for the anti-aircraft forces.

One group of the demobilized soldiers which was sent to BÉKÉSCSABA under the command of Lt. ZIMMERMANN, who had often treated the men very harshly, beat up this officer on the train so severely that he was nearly killed.

Sentences of imprisonment of four to seven years were passed on several men of the labor battalion in KOMLO in the summer of 1955, for having declined to go into the mine though the doctor had passed them as fit for duty.

It is rumored that no more labor units will be formed from political "unreliable" elements. But at the end of 1955 there was one such unit in KOMLO, 120 men strong.

EVALUATION COMMENT: Subject report updates our information concerning the military labor units. These units were formed in fall 1951, as reported by GRAZ RFE Item No. 4367/52 and SALZBURG RFE Item No. 12400/51. According to the information available here in the first years of their existence these units were employed mostly on the construction of military establishments and on mine work. As it appears from this report the number of these units has decreased and the military labor service re-organized. It will be very interesting to see whether these units will be completely abolished, as hinted by subsource. The postbox number 6321 is confirmed by LINZ Item No. 5708/53. It can be assumed that this is a central postbox from where the mail is distributed to the various units.

The existence of the RÁKOCZI military school is confirmed by the press. This is the first information on the exact location of this school, although previous ^{rumor} reported its location on other places. In this connection it might be pointed out that recently built military buildings are likely the headquarters of this school.

The procedure of the enlistment and that of the demobilization of the soldiers is in line with the known practice.

The names mentioned in the report are not listed in our files, except that of General KEREKES.

A sorozásnálThe Eplishment

Forrás először 1954 januárjában volt sorozáson a GYŐRI kiegészítő parancsnokságnál. Miként általában, úgy a forrás esetében is, már az első sorozásnál eldőlt, hogy hol fogja katonai szolgálatát teljesíteni. A sorozó bizottság a jelenlevő községi párttitkár vagy tanácselnök bevonásával kikérdezte a személyi viszonyai felől. Érdeklődtek a családi környezete és a vagyoni viszonyai iránt. A feltett kérdésekből forrás látta, hogy ismerik az összes körülményeit, amelyekből politikai beállítottságára következtetni lehetett. Valószínű, hogy a községi párttitkár vagy tanácselnök mindezeket az adatokat már előzőleg írásban közölte. Ez alkalommal még egy katonaeorvos által tartott felületos orvosi vizsgálatnak is alávetették.

1954 nyarán újból behívták a sorozóbizottság elé és ez alkalommal már alapos orvosi vizsgálatban részesült, amit egy OTI orvos tartott. Szívet tüdőt és az érzékszerveket vizsgálták meg.

1954 őszén újból meg kellett jelennie a sorozó bizottság előtt, amikor ismét egy katonaeorvos által tartott felületos orvosi vizsgálat után a katonai eskü letételére került a sor.

Ezt követően körülbelül egy hónap múlva értesítést kapott a GYŐRI kiegészítő parancsnokságtól, hogy a megjelölt időben jelentkeznek a PÉCSI kiegészítő parancsnokságnál. Még mielőtt a megjelölt időpont elérkezett volna egy újabb értesítést kapott GYŐRBől, hogy ne PÉCSre, hanem GYŐRre jelentkeznek az ottani kiegészítő parancsnokságnál. RÓZSA Ferenc utca 19 szám alatt. Forrás ennek a felhívásnak eleget is tett és jelentkezése után a GYŐRBől egy őrmester kíséretében tizenketted magával utba indították PÉCSre az ottani kiegészítő parancsnoksághoz. Itt felvették személyi adataikat és újabb orvosi vizsgálatnak vetették alá őket. Aki itt azt állította, hogy y komolyabb baja van és állítását az orvosi vizsgálat nem cáfolta meg, azt BUDAPESTre küldték bajának kivizsgálása céljából. Akiket egészségesnek találtak azokat KOMLÓra vitték az ottani szénbányában munkaszolgálatot teljesítő zászlóaljhoz.

/more/

A munkaszolgálatról

About the Labor Service

A munkaszolgálatos katonák gyűjtése három kiegészítő parancsnokságnál történik: a BUDAPESTI /Nap utca/, DEBRECENI és a PECSI kiegészítő parancsnokságnál.

A munkaszolgálatot teljesítő katonák tekintetében különbség teendő azok között, akik politikai megbízhatatlanság okából kötelesek katonai szolgálat helyett munkaszolgálatot teljesíteni és azok között, akiket egyéb okokból osztatnak be a munkaszolgálatos zászlóaljba. Ilyen egyéb okok lehetnek: önkéntes jelentkezés /pl. családfenntartók/, létszámfeltéttség és fegyelmi vétség. A politikailag megbízhatatlanok vagy a KOMLÓ-i 4055 postafiók számu, vagy pedig a BUDAPESTI 6321 postafiók számu zászlóaljához nyertek beosztást.

KOMLÓN a politikailag megbízhatatlanok 4055 számu zászlóalján kívül, volt még egy munkaszolgálatos zászlóalj a 4066 postafiók számu, akiket az előbbiektől való megkülönböztetés céljából fegyveres munkaszolgálatosoknak hívtak. Az előbbiekek létszáma körülbelül 500, az utóbbiaké pedig körülbelül 450 volt.

E két zászlóalj legénysége nem részesült egyforma bánásmódba. A politikaiakat szigorubban fogták. Noha a munkabér elvileg egyforma volt, az elszámolásnál a politikaiakat gyakran megrövidítették. A fegyveresek, noha kevesebbet dolgoztak, ugyanannyit vagy még többet kerestek és eltávozási is gyakrabban kaptak. A két zászlóalj legénységének nem volt szabad egy-mással érintkezni, nehogy a politikaiak a fegyvereseket megfertőzzék a rezsimellenes gondolkozásmódjukkal. A fegyveresek általában be is tartották ezt a rendelkezést.

A politikaiak 80%-ban érettségizett, intelligens emberek voltak. Sokan közülük a volt közép, illetve felsőbb osztályból kerültek ki. Nagy volt közöttük az összetartás. Az egy-két beépített spiclit hamar felismerték és könnyen tuljártak tisztjeik eszén.

A politikaiak parancsnoka GORKA százados volt, a fegyvereseké pedig FEHER György. GORKA századost állítólag 1955 nyarán sikkasztás miatt leváltották és ugyanakkor a

/more/

zászlóalj pénzügyi tisztjét FÜRST főhadnagyt sikkasztás miatt lecsukták.

A fegyveresek már abban az előnyben is részesültek a politikaiakkal szemben, hégy ők a munkabéren felül még zsoldot is kaptak, ami a politikaiaknak nem járt. Ennek összege havi 40 forint.

1955 február 27-én forrás mint bányamunkára alkalmatlan BUDAPESTre a 6321 számú munkaszolgálatos zászlóaljhoz került. Ez alakulat parancsnoksága BUDAPEST, Bajcsy Zsilinszky ut 10. szám alatt volt. Az emberei pedig részben BUDAPESTen a Béke uton részben SZENTENDRÉN, részben pedig MÁTYÁSFÖLDön voltak barakkokba elhelyezve. Ez alól csak a SZENTENDREiek képezték a kivételt, akik laktanyában laktak. A zászlóaljnak volt egy fegyveres részlege körülbelül 1200 fővel és egy politikai részlege körülbelül 420 fővel.

Forrás a zászlóalj keretében először SZENTENDRÉre került ahonnan nemsokára VELENCÉre küldték le nádat aratni néhány napra majd az április 4.-iki ünnepségre BUDAPESTre hozott katonai alakulatok elhelyezési körletének berendezésével kapcsolatos munkálatoknál foglalkoztatták. Március második felében harmincad magával BUDAPESTre került ahol egy honvédségi épületkarbantartó vállalat vezetése alatt az ottani vagongyárnak egy műhelyét építettek. Május első napjaiban pedig a zászlóalj MÁTYÁSFÖLDi kirendeltségéhez került, ahol mint gépkocsivezető teljesített szolgálatot egész leszereléséig.

A MÁTYÁSFÖLDi kirendeltségnél a politikaiakból mintegy 200 fő, a fegyveresekből pedig mintegy 150 fő szolgált. Ez utóbbiak az őrséget adták, de munkára is beosztották őket. Munkaszolgálatot azonban mindig a politikaiaktól elkülönítve végeztek. A kosztot egy konyháról kapták, de elhelyezési körletük külön volt. Miként KOMLÓN, úgy itt is tilos volt a politikaiaknak a fegyveresekkel érintkezni.

Forrást egy hadtáptehergépkocsi vezetésével bízták meg mivel többnyire felvételezni járt. Ruhát a Daroczi uti ruharaktárban húst a közvágó hidon /Soroksári ut/ vagy a közelben lévő sertés vágóhidon, zöldséget a NagyVásárcsarnokban, kenyeret a Ruhgária körüti kenyérgyárban, téstát és zsírt a Lehel utcai katonai raktárakban vételezett fel. A ruhákat mosás végett a Patyolat mosodában /Klauzái tér/ vagy a Róbert Károly uti katonai gőzmosodába vitték.

/more/

A ruházatukat elég tisztán tartották, elhelyezési körletük /barakkok/ azonban nedvesek és hidegek voltak.

Forrás bevonulását követő időben a munkaszolgálatosokkal a fentiek^{en}től eltekintve már úgy bántak mint a rendes katonákkal. Hivatalos munkaszolgálatosoknak sem volt már szabad nevezni őket, de nem hivatalosan továbbra is ez maradt a megjelölésük. Vagy pedig nb-seknek /nem megbízhatók/ nevezték őket. Az előző évfolyamokkal azonban még nagyon durván bántal. Ütötték rugátk őket. Ha nem teljesítették a normát már jöttek az ÁVHsok és elvitték őket egy-két órára, melynek során alapos verést kaptak.

A MÁTYÁSFÖLDI kirendeltségnél szolgálatot teljesítők egy része az ottani katonai szertárban /szerő/, másik része különféle BUDAPESTI építkezéseknél, ismét mások pedig a RÁKOCZI tiszti iskolában dolgoztak.

Rákoczi tiszti iskola

Rákoczi Officer's School

A Rákoczi tiszti iskola a MÁTYÁSFÖLDI repülőtér mellett fekszik. Ebben az iskolába az általános iskola nyolcadik osztályának elvégzése után kerülnek a növendékek, többnyire árvák, vagy pedig meggyőződéses kommunista szülők gyermekei, akikből a rendszer legmegbízhatóbb tisztjeit neveli. Ez iskola növendékei közül azok a tisztek kerülnek ki, akik századosnál magasabb rangot fognak viselni, vagy pedig vezérkari szolgálatot fognak teljesíteni. Az iskola négy évfolyamos és annak elvégzése után a növendékek más tisztképző iskolába kerülnek. A növendékek fekete egyenruhát viselnek piros lampasszal és a fekete tányérsapkán is piros szalaggal. A rendes reáliskola tananyaga mellett a növendékek még autóvezetést, lovaglást, zenét és mindenféle sportot tanulnak. Az iskolának állítólag 800 növendéke van. A növendékeknek nagyon jó dolguk van, mindennel el vannak látva KEREKES vezérőrnagynak a fia is ott tanul. A kiképzés erősen kommunista szellemben folyik és ennek az eredménye nem marad el, mert a növendékek, ha nem árvák, a szülők beállítottágánál fogva, ha pedig árvák akkor a szülők nevelési hiányánál fogva nem részesülnek semmiféle olyan nevelésben, ami az iskolában beléjük csöpögtetett kommunista szellemet ellen-súlyozhatná.

/more/

A leszerelésThe Discharge

1955 október elején az 6321. számú zászlóalj BUDAPESTen és környékén levő alakulatait a BUDAPESTi KILIAN / volt Mária Terézia / laktanyában /Üllői út/ összevonták és ez alakulat emberei ettől kezdve nem jártak ki dolgozni. November 5, és 15. közötti időben a BUDAPEST körüli légvédelmi állásokban dolgoztak a légvédelmi alakulatokhoz besorozva. Sáncokat, géppuska és gépágyú fészkeket építettek BUDAPEST körül.

1955 november 15. után már nem folyt rendes munka hanem a leszerelés előkészítése, ami november 18.-án az öreg katonák leszerelésével kezdődött és az egy-évesek leszerelésével folytatódott. Forrás 29.-én szerelt le és dec 1.-én jelentkezett a MOSONMAGYARÓVÁRI kiegészítő parancsnokságon. Forrás községét ugyanis a bevonulása óta a GYŐRI kiegészítő parancsnokságtól a MOSONMAGYARÓVÁRI kiegészítő parancsnoksághoz tették át. A kiegészítő parancsnokságon forrás katonakönyvét aláírták és lepecsételték. A kiegészítő parancsnokságon nyilvántartott katonákat megbízhatósági szempontból három kategóriába sorozták; az A, B, és a C kategóriába. Ezt a besorolást a nyilvántartó lapon is feltüntetik. A repülő páncélosok, határőrök, kék ÁVHsok és valószínűleg a flotillások is az A kategóriába nyerne besorolást. A B kategóriába a lövészek, műszakiak, híradók és a tűzterek tartoznak. A megbízhatatlanok pedig, akiknek fegyvert adni kezükbe nem mernek, a C kategóriába soroltak. Emellett a kiegészítő parancsnokság titkos irodájában a hozzája tartozó katonaköteles személyekről káderjelentést is őriz.

Azt beszélik, hogy politikailag megbízhatatlan emberekről a jövőben már nem fognak munkaszolgálatos alakulatokat felállítani. Ezeket az embereket a jövőben állítólag már be sem hívják, hanem majd hadmentességi adót kell fizetniök. 1955 év utolsó napjaiban azonban KOMLÓn még volt egy ilyen alakulat körülbelül 120 fővel.

A 6321 zászlóalj leszereltjeinek egy része BÉKÉSCSABA-ra utazott ZIMMERMANN hadnagy vezetése alatt. A leszerelt nagy része politikai volt és csak kisebb számban voltak fegyveresek közöttük. E leszerelt katonák még utközben a vonatban ZIMMERMANN hadnagyot úgy megverték, hogy életbenmaradása kérdéses volt. E magatartásuk oka az volt, hogy

/more/

ZIMMERMANN nagyon rosszul bánt a katonákkal. Az esetet követően az egész csoportot letartóztatták. Forrás e történetnek nem volt közvetlen szemtanúja, hanem arról egy barátjától értesült, aki mint személygépkocsi vezető tiszteket szokott szállítani és ebben a minőségben a zászlóalj irodájában gyakran megfordult. Ennek révén sok mindent hallott és látott.

Szigoru itáletek a munkát megtagadó katonákkal szemben
Hard Sentences Against Soldiers Who Refused to Work

1955 nyarán KOMLÓN az ottani szénbányában dolgozó munkaszolgálatos zászlóaljnak 14 gyengélkedő katonája, miután az orvos munkaképesnek nyilvánította őket, nem szállottak le a bányába arra való hivatkozással, hogy ezt az egészségi állapotuk nem engedi meg. E magatartásuk miatt a PECSI katonai bíróság a főbűnösöket hét évi, másokat négy évi és ismét másokat meg rövidebb idejű börtönbüntetésre ítélte. Sőt voltak közöttük olyanok is, akiket felmentettek. Ezekről később ugyan az hirlett, hogy az eljárást ellenük újból folyamatba teszik. A munkaszolgálatosoknál a munka megtagadása épen ugy lázadásnak számít, mint a fegyveres alakulatoknál bármely parancs nyílt megtagadása.

End